

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Endrödi Béla

Cím:

Pesti szobrok

Forrás:

Venwet. Újság

Bn.

(Hely)

1942 VIII. 2.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

73

Hely

Idő

1942

Személy

Pesti szobrok

írta: ENDRÖDI BÉLA

A Szervita-tér kedves kis gypsöznyege, amely a tér közepén zöldel a szent szobor körül, nemrég deszkapalánk mögé rejtőzött. Az idő vasfoga elrágta a szoborművet és azt most — pontos másában — friss kőből faragva, újra felállítják, hogy megmentsék a tér ódon hangulatát. Tudniillik a Szervita-tér ma már talán az egyetlen hely, ahol még a régi Pest illata szállong.

Nagyon helyes, hogy a deszkapalánk mögött ebből a célból indult meg az építőmunka. A Szervita-térre egyidőben nem nagyon vigyáztak. Egyik oldalán a legizléstelenebb bérházak éktelenkednek a mult gondatlanságából, viszont a régi Teleki-palota és a furcsán hozzáragasztott, valóban ódon belvárosi ház, aztán a térre könyöklő városházi sarok és maga a szerviták temploma, így, együtt, tényleg a régi Belváros majdnem muzeális képét nyújtják. Ennek a körképnek közepén rövidesen kivirágzik új köveivel a régi szobor és how friss színe ne hasson sokáig bántón, arról majd a pesti korom gondoskodik.

Aki igazán szereti Pestet — és ugyan melyik budapesti ember nem szereti igazán? — az megáll minden új és csinosító műveletnél, ami a város képét óhajtja szépíteni. Ez a magyarázata annak, hogy nálunk mekkora nézőserege van például már egy-egy utca új aszfaltozásának is.

Vagy tessék megfigyelni: a Petőfi Sándor-utca és a Párisi-utca sarkán óriási új bérház épül mostanában, végre kiegyenesítve a gyalogjárót, amely már nem fog többé a kocsituba beszélni a Főposta épületével szemben. Gyengéd örömmel, türelmetlenül és kíváncsin a nap minden órájában nagyszámu nézősereg táborozik az új épülettel szemben, várva a gyalogjárófelsziget eltűnését. Magam is lelkes hive vagyok az e fajta nézgelődésnek. A multkor kirándultam a Béke-téri templomhoz, mert még sohasem láttam közelről s nemrég a bámulatosan fejlődő rózsadombi villanegyedet vizsgáltam végig. Legutóbb — ugyanigy — a pesti szobrok meglátogatására indított a szervita-téri restaurálás.

Eredmény: a következő néhány szerény megállapítás.

Az igazi értéknek nem kell sietve szobrot állítani. Nagysága a muló évekkel nem megy feledésbe, sőt inkább még növekszik. Sokan kaptak érdemtelenül szobrot azért, mert életben maradt kortársaik és lekötelezettjeik sebbel-lobbal siettek emléket emelni nekik, nehogy erről az utókor elfelejtkezzék. Zászlódísz, ünnepi szónoklat, babérkoszorúk tömege és lázas leleplezési ünnepség után aztán elmúlik egy generáció és az új nemzedék már ismeretlenül bámulja az érc-alakot, akinek

élete és munkája semmivé zsugorodott a feledésben. Az idő igaz és ledönti, ami nem az, — hirdeti a régi igazság és bizony ez az igazság sok szobrot fölöslegesen ítelt már nálunk és más országokban is. Viszont az igazán nagy ember akár századok múlva is ráér arra, hogy ércben vagy kőben újra megjelenjék a keső nemzedék előtt, amely megőrizte nevét és emlékét és tisztelettel tekint fel poraiból kőbeszókkent alakjára.

Szóval nem kell sietni a szobrokkal. Ezt a szabályt azonban valahogy nem az igazi értelmében értelmezzik nálunk. A lassúság törvénye nálunk csak a szobor technikai felállítására vonatkozik. Budapest ebből a szempontból, a lassu szobrok városa. Kirívó bizonyíték erre Erzsébet királyné szobrának sorozatos pályázatokkal komplikált, évtizedekig tartó megvalósulása, amely a végén a Várhegy magasságából egy ivócsarnok kupolájának mélységébe csuszott le. Viszont abból a szempontból, hogy az utókor ítéletére bizzuk: méltónak találtatott-e illető arra, hogy emléke emlékekkel megörökíttessék, — ebből a szempontból Budapest a gyors szobrok városa. Elébe vágunk az ítéletnek és lelkendezve öntjük bronzba, vagy faragjuk márványba sokszor az arra bizonytalansággal érdemteleneket is, csak azért, mert ha szobor már van, nehezebb elfelejteni azt, akit ábrázol.

Pedig a szoborra érdemtelen így sem kerül el sorsát, lévén az utókor kegyetlen. És nem röstelli a kérdést rövid ötven év múlva a szobor előtt:

— Hát ez meg kicsoda?

A pesti szobor-galéria sokat javult az utóbbi időben, de mostani inspekciózásunk után újra eszünkbe jutott, hogy talán mégis egy kissé sok már az a patétikus ábrázolási mód, amelynek segítségével szobrászművészeink sárkányokkal, kígyókkal és oroszlanokkal népesítik be a parlament gyönyörű épületének környékét. Elvégre ennek a világhírű épületnek a megtekintésére ezerszám jöttek és jönnek külföldi és hazai látogatók, akik joggal azt hihetik, — sőt hiszik is — hogy itt a Duna mellett előbb önfeláldozó és vakmerő magyar vadászoknak egy egész állatseregletet kellett kipusztítaniok, hogy azután Budapest székesfővárost felépíthessék. A bátor vadászok élén Tisza István áll, aki az oroszlan mellé még kigyót is lőtt és a sivatag királya és a szörnyű hulló pusztulását a szomszédban a Kosuth-szobor felelős és mélabus miniszterei gyászolják lehajtott fejjel...

Hát ilyen hatás is ébredhet a gyanútlan illetőleg a gyanakvó nézőben.

Éppen ezért: a lassu és gyors szobrok városában — lassabban a fenevadakkal!